

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Til styret for Skarvan-Roltdalen
nasjonalpark og Sylan landskapsvernområde

Årsrapportering fra SNO 2023

Berit Broen og Kristin Lund Austvik

SNOs seksjoner med ansvar for tilsyn og tiltak i verneområder

Lars Bendik Austmo (SNI)

- Tilsynsrollen (kontroll)
- Store verneområder (forvaltere og styrer)
- Merkevaren
- Motorferdsel i utmark

Raymond Sørensen (SNN kommuner)

- Små verneområder (Statsforvalteren og kommuner)
- Tiltak i verneområder
 - skjøtsel
 - naturrestaurering
 - fremmede arter (flora)
 - tilrettelegging
 - bevaringsmål

Kort om budsjettsituasjonen 2024

- 1420.01 Miljødirektoratets driftsbudsjett - 862,7 mill (økning fra 767,9)
 - Senter for marin forsøpling (24,6)
 - SNO-stillinger i Nord-Norge (10)
- 1420.31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering - 145,5 mill (reduksjon fra 158,5)
- To ulike innganger i ESS - for tiltak i vo og for restaureringsprosjekter (ang prioritering - se brevet)
- 1420.21 SF kan søke om midler for å øke kapasiteten til naturrestaurering
- 1420.80 Ny post på 10 mill foreslått til naturrestaurering for kommuner, organisasjoner og private. Klar våren 2024

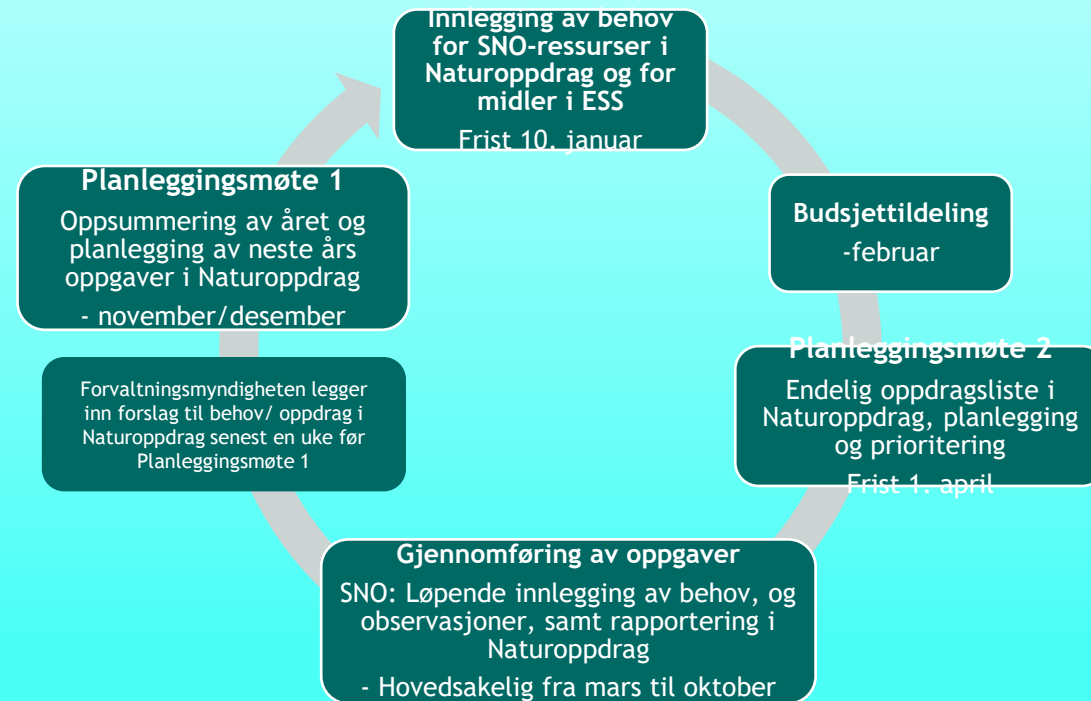

Raet
NP

Strategi for bruk av 31-midler til tiltak, 2020-2025

- Midlene prioriteres til:
 - Tiltak som direkte motvirker negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet (skjøtsel, fremmede arter,...)
 - Løpende skjøtselstiltak
 - Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging (ikke til drift som tømning av WC, søppeldunker ved vei ol)
 - Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i vo med høyt besøkstrykk
 - Bruk av merkevaren i øvrige vo
- Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings-/skjøtelsesplan og andre relevante styringsdok
- Midler kan brukes til kartlegging/registrering knyttet til planlegging av tiltak
- Formaliteter må være avklart før søknad om midler, i tillegg må eierforhold, tilsyn-/drift og vedlikehold være avklart
- I utgangspunktet skal ikke midler brukes til universell utforming eller kulturminner

Årshjul for bestilling og samarbeid mellom forvaltningsmyndighet og SNO

SNOs rolle i verneområdeforvaltningen

- Føre tilsyn med aktivitet og naturtilstand
- Følge opp avtalte tiltak
- Bidra på forvaltningens møter, befaringer og gi faglige innspill til planarbeid når ønskelig
- Løpende dialog med forvaltningsmyndighet etter behov
- Kjerneoppgaver knyttet til kontroll og tilsyn skal ha prioritet foran bestilling om tiltak ved kapasitetsproblemer

Kompetansemiljø for skjøtsel og tilrettelegging, inkl naturrestaurering

Ut fra kompetanse og kapasitet kan SNO bistå med:

- Planlegging
- Veiledning
- Gjennomføring
- Tilsyn med oppdrag

For SNO i Skarvan-Roltdalen og Sylan 2023:

Berit Broen, SNO
Kristin Lund Austvik, SNO
Håvard Wiggen, SNO
Ivar Rimul, Fjellstyrene i Størdal
Unni Killi, Selbu Fjellstyre

Villvardene på Blakkåkleppen er rydda vekk

Merkevaren Norges nasjonalparker

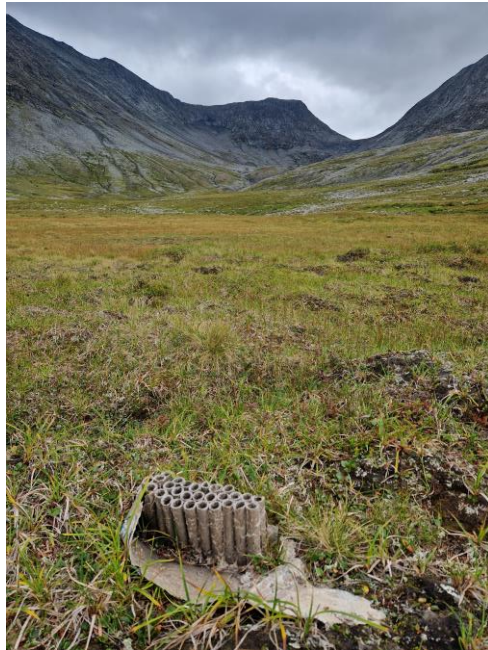
- Merkevaregruppa i Mdir ønsker eksempler fra både gode og mindre heldige eksempler fra bruk av merkevaren
- Entreprenør skal fundamentere og stå for oppsett av tunge tavler, samt kunne påta seg tilsyn med materialtretthet
- Nye varsomhetsskilt utvikles
- Sjekk [Designmanual for Norges nasjonalparker](#)
- merkevare@miljodir.no

Nye tavler ved innfallsportene Bjørneggen og Nedalshytta

Tilsyn og kontroll av forsøpling i strandsonen, ved leirplasser, anlegg og langs turstier i Sylan

- **Oppdrag**

Det er behov for å registrere, dokumentere og sørge for fortløpende opprydding av forsøpling i verneområdet. Dokumentasjonsbilder er nyttig sammen med stedsangivelse slik at utsatte områder kan få spesiell fokus.

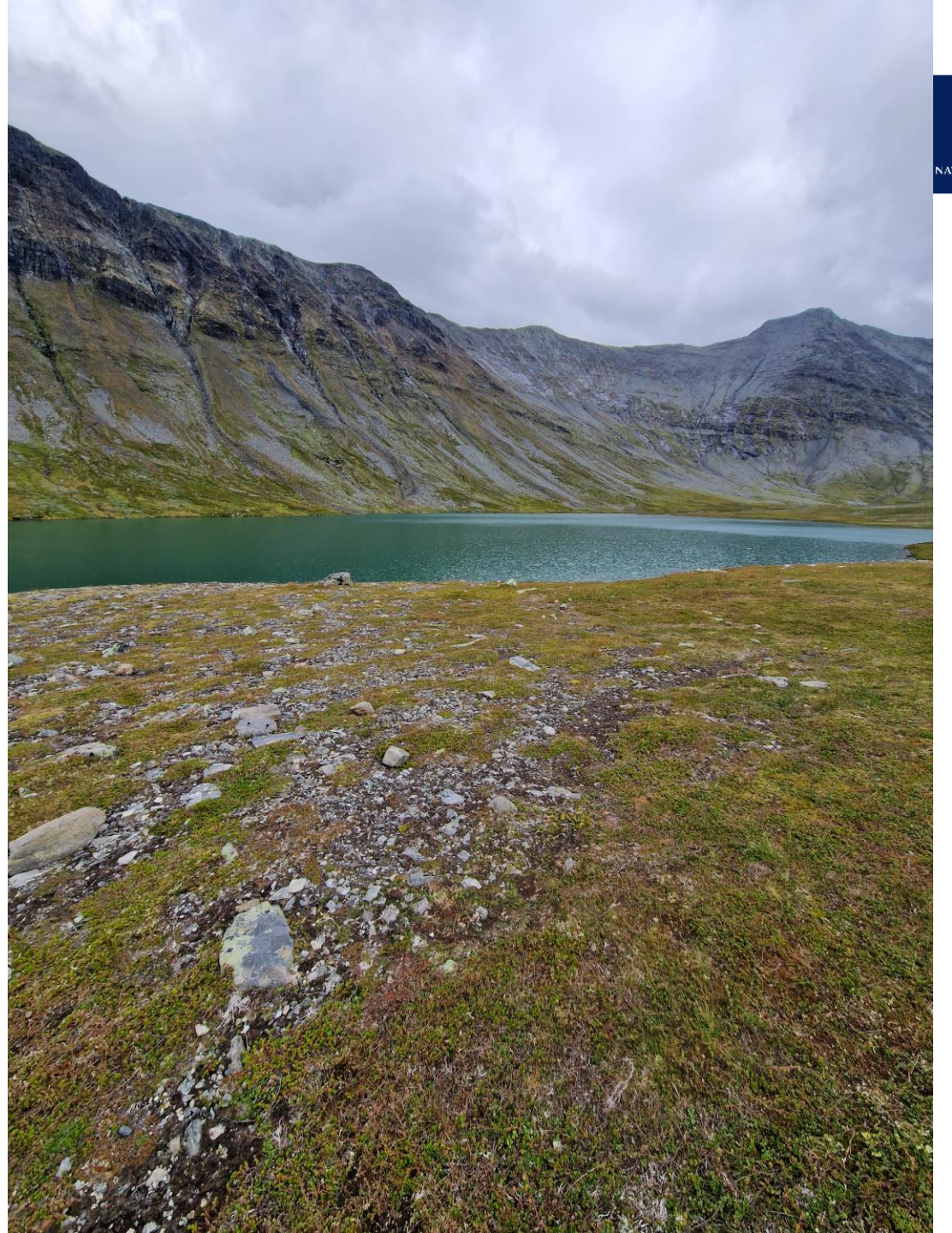
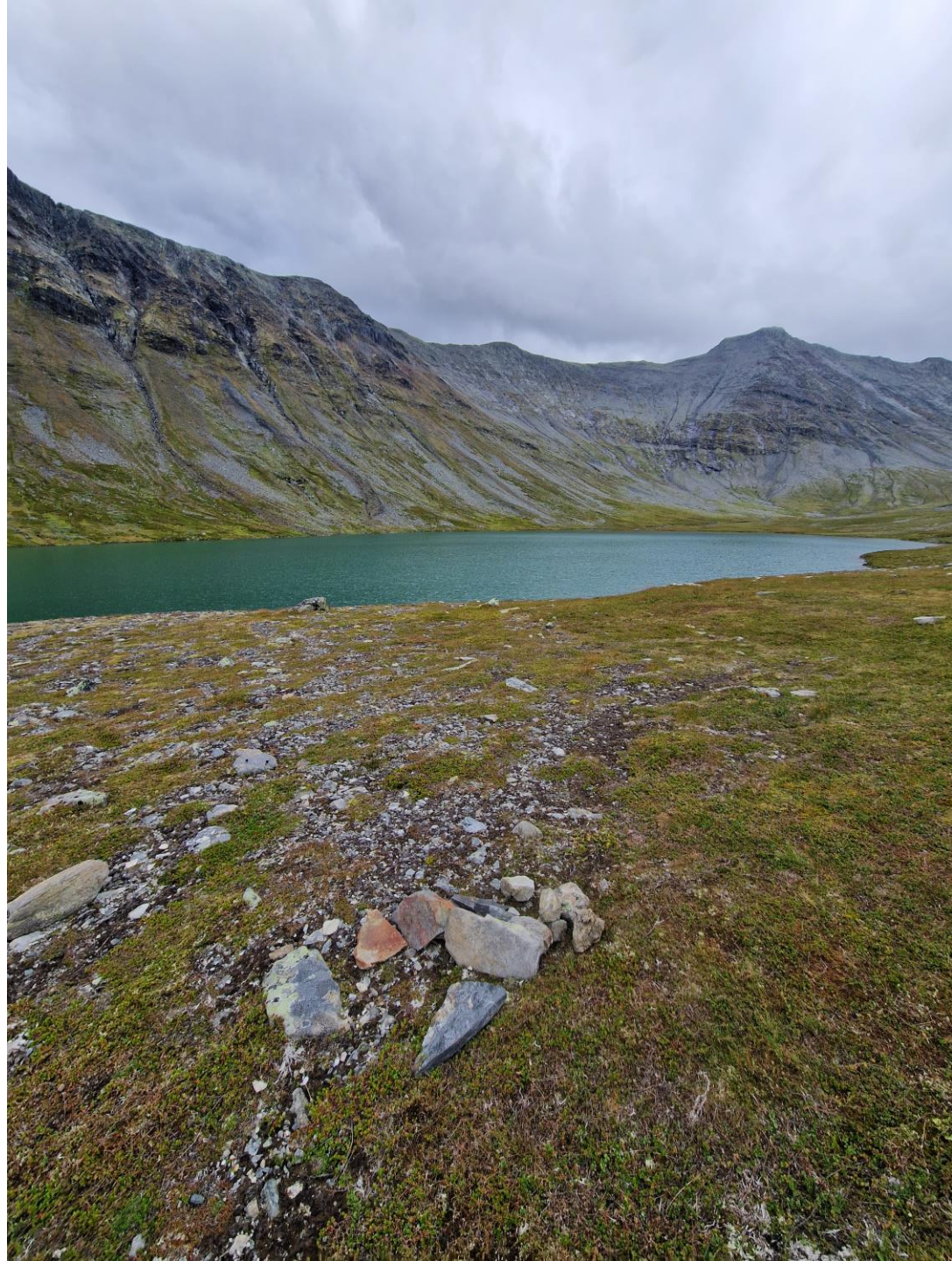
Tilsyn og kontroll av forsøpling i strandsonen, ved leirplasser, anlegg og langs turstier i Sylan

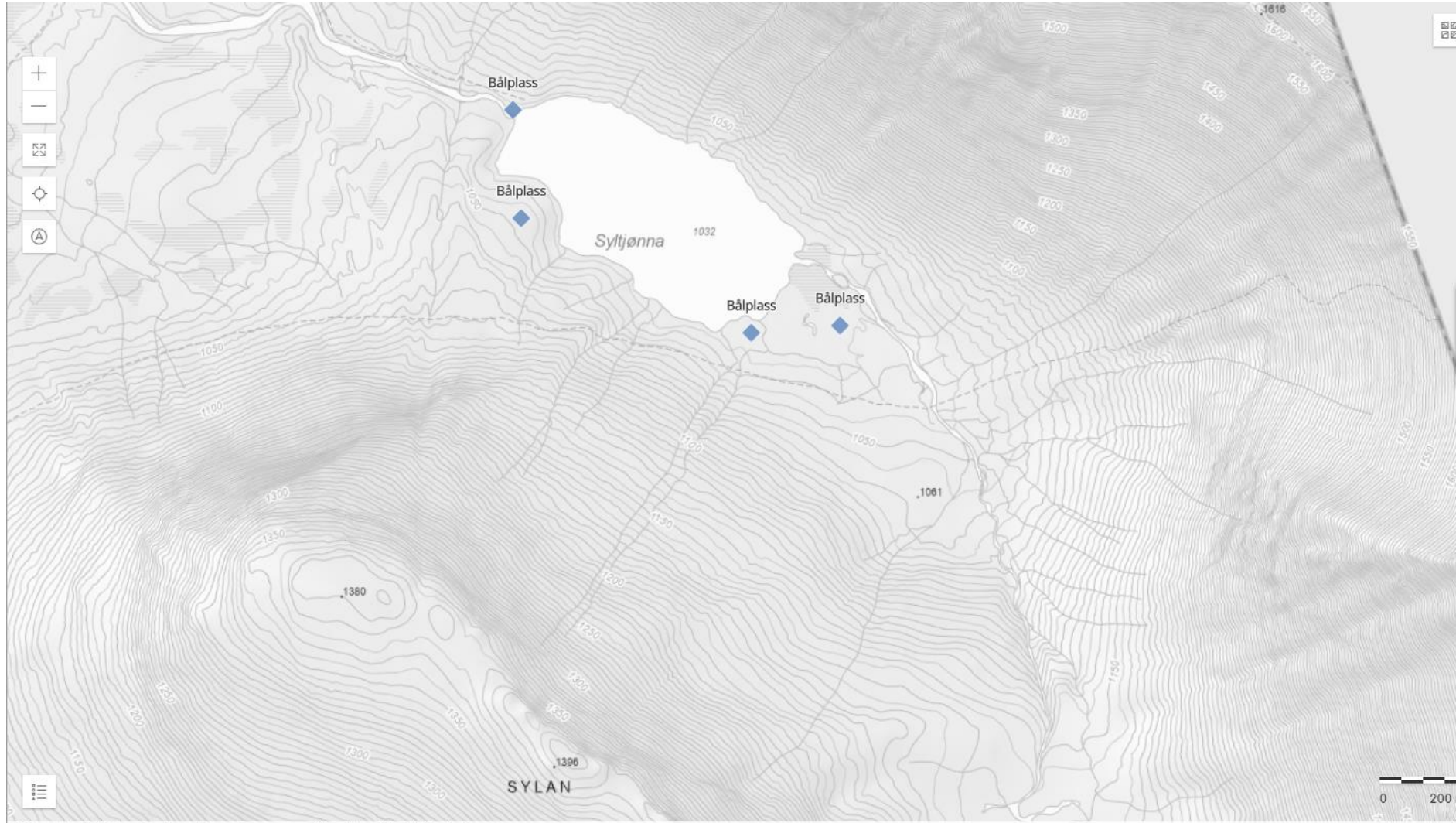
- Merknad fra utført oppdrag

Gikk rundt Syltjøna og registrerte mye brukte leirplasser/bålplasser. De plassene som så mest brukt ut la jeg inn som observasjoner. Plasser som så helt nye ut ble fjernet (steiner lagt "på plass"). Det var lite søppel å finne, bare noen ikke oppbrente aluminiums- og plastbiter etc. i enkelte bål. Dette ble ryddet opp.

Detaljprosjektering og gjennomføring av tilretteleggingstiltak på tursti fra Nedalshytta - vannkontroll

- Oppdrag

Det er behov for å følge opp og utbedre tiltak som allerede er utført på turstien fra Nedalshytta.

Detaljprosjektering og gjennomføring av tilretteleggingstiltak på tursti fra Nedalshytta - vannkontroll

- **Merknad fra utført oppdrag**
- Forvalter og SNO har hatt flere turer for å se på hvor og hvordan grøftene bør lages. Midlertidige grøfter ble gravd 14.6. Stein ble fraktet ut og lagt igjen 20 og 27.9 slik at det er klart for grøfting i 2024.

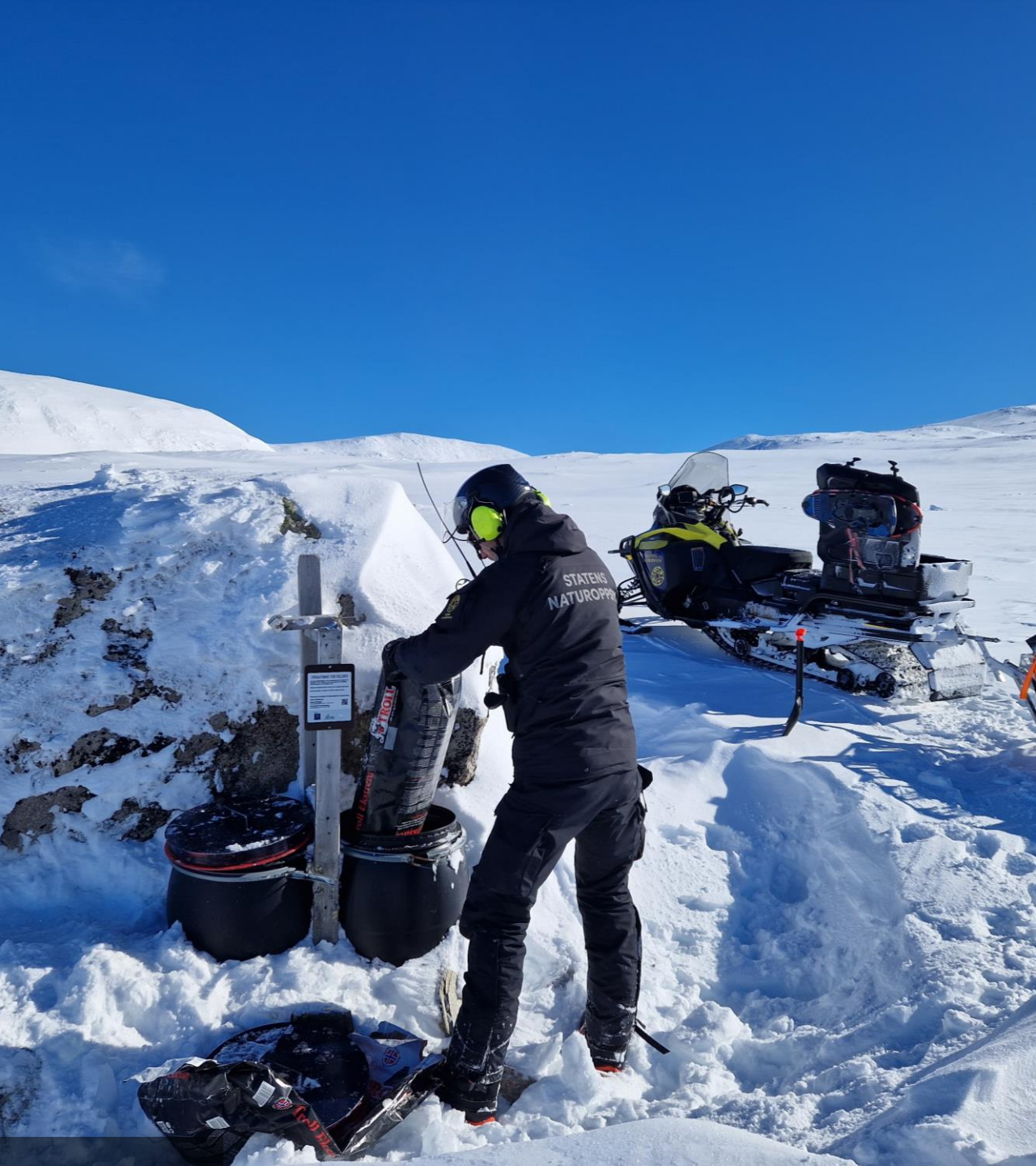

Tilsyn med forautomat for fjellrev

Det er satt opp fôrautomater beregnet for fjellrev for å bidra til økt etablering og overlevelse.

For å sikre stabil tilgang på fôr og at fôrautomaten er i god stand, må fôrautomatene sjekkes jevnlig.

Det er Fjelldriv som har ansvar for tilsyn med forautomater i Sylan. SNO lokalt hjelper til ved behov eller når man er i området.

Overvåking av fjellrev ihht instruks

Kontroll av fjellrevhi har to sentrale registreringsperioder; vinter (01.03-15.05) og sommer (20.06-15.08).

NINA avgjør hvilke hi som er prioritert for sommerkontroll og/eller vinterkontroll. Hi som er mye brukt i løpet av vinteren skal følges opp med sommerkontroll.

Det er Fjelldriv som har ansvar for kontroll av fjellrevhi i Sylan. SNO lokalt hjelper til ved behov eller når man er i området.

Overvåking av fjellrev ihht instruks

Kontaktperson: [Nina E. Eide](#)

Fjellområde	Antall kull	Antall valper	Merknad
Varangerhalvøya	13	64	
Reisa Nord	1	5	
Indre Troms	3	2	
Saltfjellet	6	21	
Junkeren	2	7	
Børgefjell	0	0	
Blåfjella/Hestkjølen	1	3	
Sylan/Kjølifjellet	1	4	
Snøhetta	4	13	
Artfjellet	1	5	
Finse	4	14	
Hardangervidda	1	2	
	37	144	

Tilsyn med forvaltnings- tiltak gjennomført av andre aktører

- SNO kan føre tilsyn med skjøtsels- og tilretteleggingstiltak i regi av forvaltningsmyndigheten
- Planer for skjøtsels-, restaurerings- og tilretteleggingstiltak må ha etterprøvbare vilkår for arbeidet (metode, materialvalg, omfang, opprydding, tidspunkt for gjennomføring mm)
- Bestilles og rapporteres som oppdrag i Naturoppdrag

Veiledning i klimarobust tilrettelegging og bekjempelse av fremmede plantearter

- Begge veilederne skal være digitale med bilder og demonstrasjonsvideoer
- Tilrettelegging - lansert vinteren 2022, suppleres fortløpende
 - [Stiskulen - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no)
- Fremmede plantearter - produksjon i 2022-24, lanseres 2024
- Bekjempelse av mink - lanseres i 2024
- Mdir har flere kampanjer på sosiale medier

Miljødirektoratet
12. jul. · 🌐

Vakre blomster pryder nå hager rundt om i landet
🚫 Over halvparten av de fremmede artene i Norge har spredd seg i naturen ved at d... Se mer

Rune Holen
17 min · 👥

Podcast om stitilrettelegging, endra klima
men si rolle.

Disse lupinene blomstrer kun en kort periode.

ktoratet.no
odcast 59: Rett sti på rett plass -
ektoratet

Bevaringsmål

- Det legges stor vekt på effektmåling av tiltak, og direktoratet oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablerer bevaringsmål i NatStat før tiltak gjennomføres. Dette gjøres i samarbeid med SNO dersom de skal stå for oppfølgingen
- Registreringene legges inn i NatReg
- Regionalt fagansvarlige i SNO kan bistå ved igangsetting/opplæring
- Høyt prioritert å få dette inn under Naturoppdrag i 2024

Skilt og skiltstenger

- Verneskilt, underskilt og skiltstenger bestilles fra miljodir.reklameservice.no
- Passord: miljodirektoratet
- Husk å legge inn behov for midler til henholdsvis stenger og skilt i hver sine linjer i ESS
- Ved nye verneområder; husk å melde inn behov for tidsressurs fra SNO som oppdrag i Naturoppdrag, i tillegg til bestilling av jordskifteverket, dersom SNO skal bidra
- Retningslinjer for bruk av verneskilt og underskilt (se lenke i brevet)

Som eksempel: Kontroll av byggetiltak og elsykkel-forbud

Kontroll i verneområder

- Løpende kontroll med dispensasjoner i verneområder
- Stikkprøver på avslag
- Tips som vurderes å være i strid med vernebestemmelsene
- Oppsyn i områder med ferdselsrestriksjoner, særlig fokus i store utfartsområder i Oslofjorden, langs Sørlandskysten og i Trondheimsfjorden
- Forebyggende ved informasjonsvirksomhet i felt, herunder skilting (verneskilt med underskilt)
- Bestillinger av konkrete kontroller fra forvaltningsmyndigheten
- Kontroll av motorferdsel sommer/vinter har spesielt høy prioritet i og ved verneområder

Ferdselstellere

- Eventuell bestilling av ferdselstellere gjøres i ESS, samt innmelding av SNO-ressurs i Naturoppdrag
- Må begrunnes! Før opp kr 1 i kostnadsfeltet
- Forvaltningsmyndigheten skal ikke kjøpe tellere selv
- Nye retningslinjer for registrering av ferdsel fra 2025

Regionalt ansvarlige:

Innlandet: Finn Bjormyr

Oslo og Viken, Telemark og Vestfold: Gry Liljefors

Agder og Rogaland: Steinar Sunde

Hordaland: Olaf Bratland

Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal: Anne Rudsengen

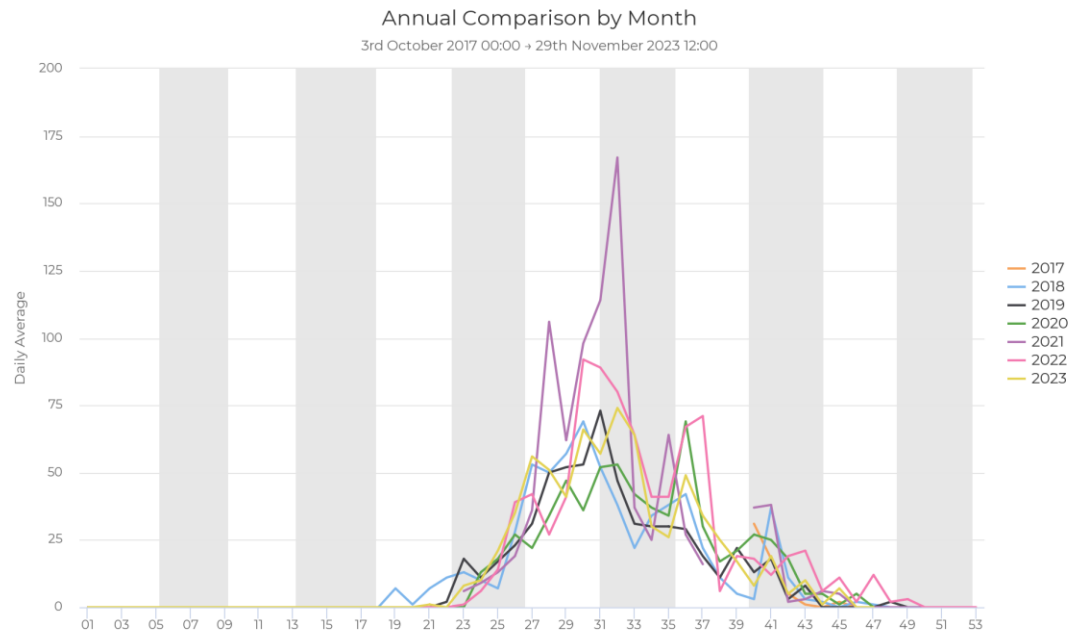
Trøndelag (inkl. Trollh., Forollh. og Fem.): SNO-S v/ Gunnar Eide og Tage Husby

Nordland: Brit Grønmyr

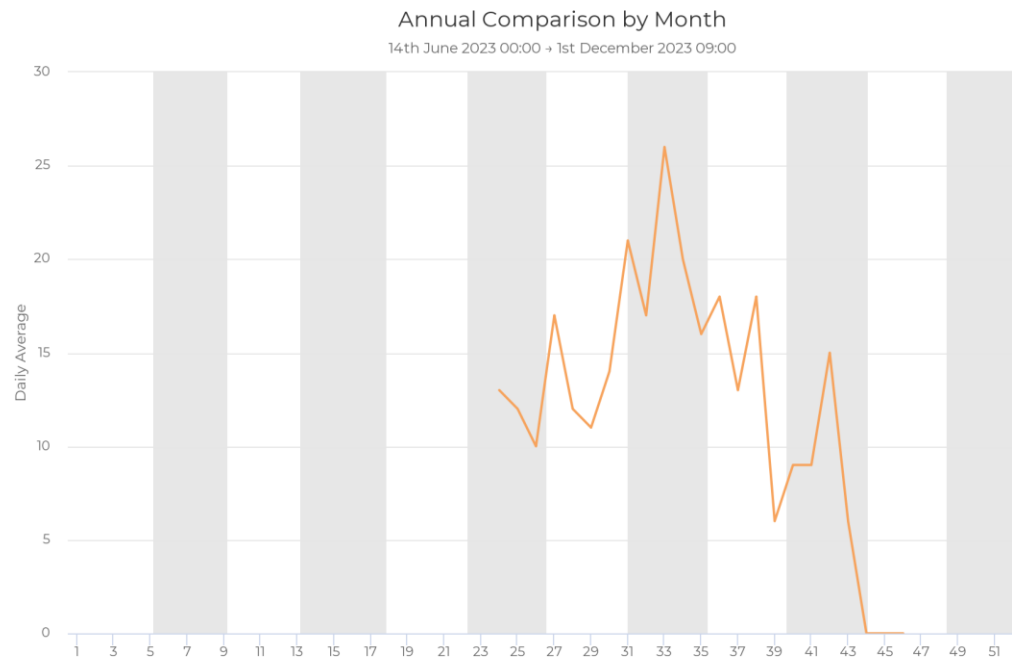
Troms: Jim-Hugo Hansen

Finmark: Jørn Monsen

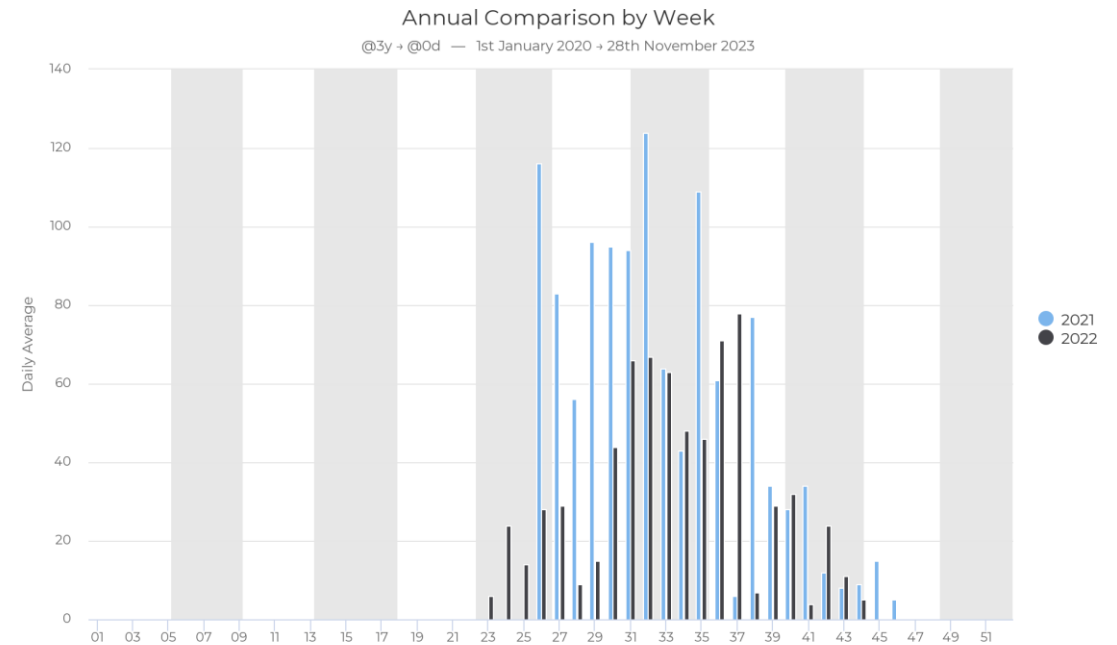
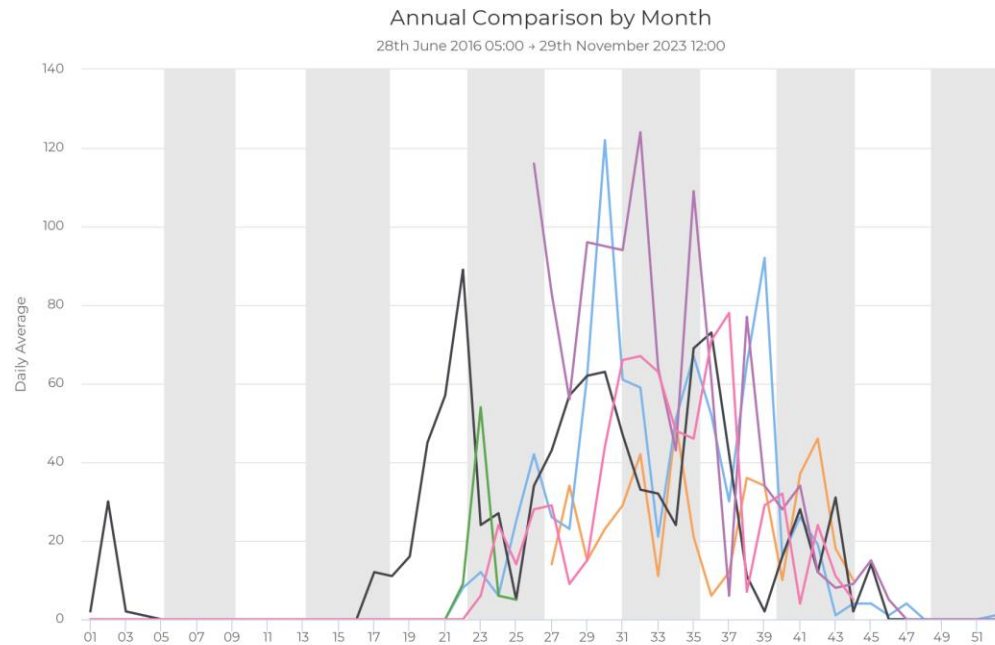
Skarpdalen

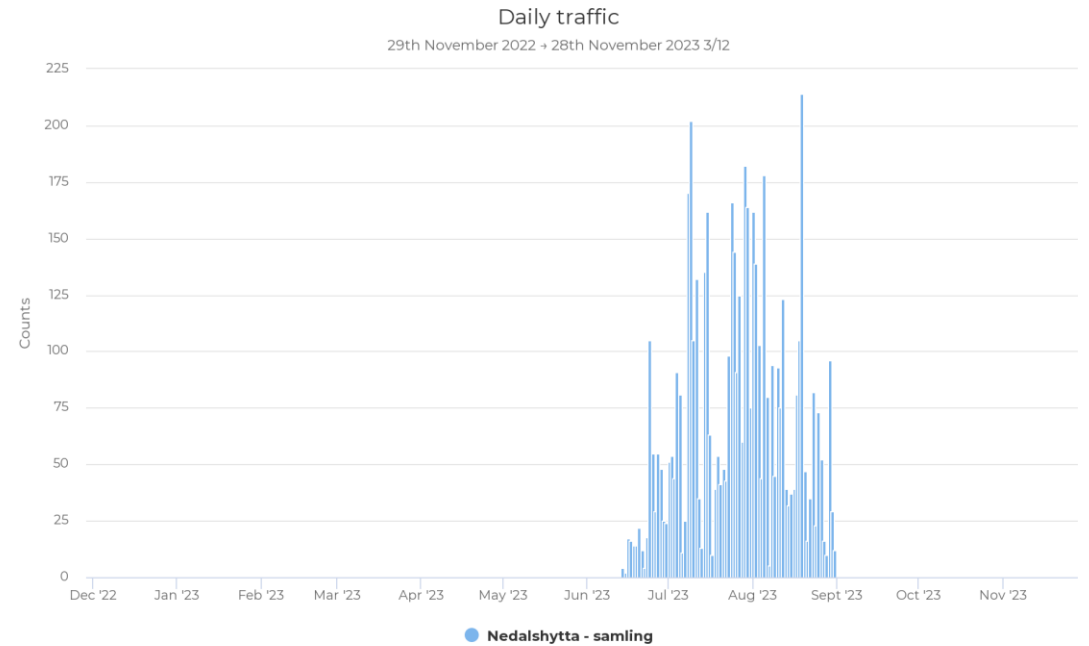
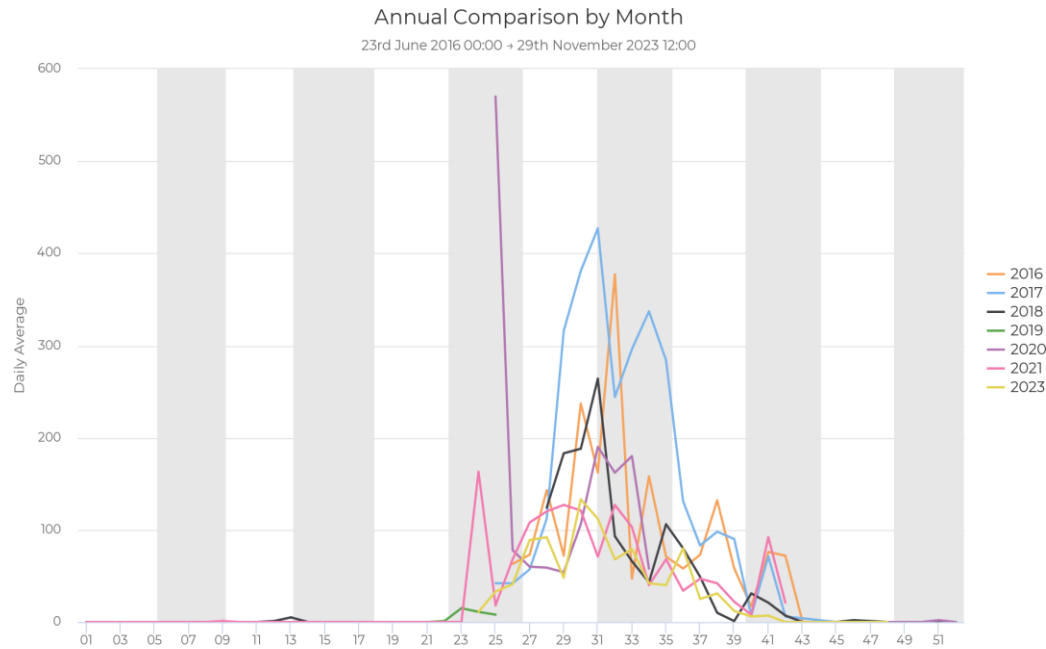
Stråsjøen

Sundal, ute av funksjon i 2023. Tall fra 2016-2022 og 2021 og 2022

Nedalshytta

Kulturminner; her på kurs i samiske kulturminner ved Nesjøen

Andre oppdrag vi utfører

I 2023 var vi med på kurs i samiske kulturminner

Fra Skardsfjella

Naturoppdrag

- Skape god arbeidsflyt mellom forvaltningsmyndighet og SNO
- Planleggingsverktøy
- Enkel oversikt over ditt verneområde
- Erstatte Verneområdeloggen (og excel, e-post mm)
- Enkel å bruke

Hvem gjør hva i Naturoppdrag

- Forvaltningsmyndigheten og SNO legger fortløpende inn behov, observasjoner og installasjoner, samt rapportere etter fullførte oppdrag de er ansvarlige for
- Forvaltningsmyndigheten genererer oppdrag ut fra dette
- Hvorvidt SNO skal føres opp som utfører, diskuteres på planleggingsmøtet
 - SNO skal føres opp som utfører der SNO selv står for utførelsen eller tjenestekjøpet
 - Oppsynsoppdrag skal ikke legges inn, ut over konkrete bestillinger
 - Et behov kan utløse flere oppdrag (befaring, planlegging, utførelse, tilsyn med utfører, sluttbefaring, ...)

Ansvar i Naturoppdrag

Forvaltningsmyndighet Oppsyn

• Opprette <i>Oppdrag</i>	• Mottar <i>Oppdrag</i>
• Legge inn egne <i>Behov</i> og knytte dem til <i>Oppdrag</i>	• Notere <i>Observasjoner</i> som har eller kan få betydning ved forvaltning av verneområdet
• Forklare tydelig hva som ønskes utført i felt	• Tilføye eller oppdatere <i>Installasjoner</i>
• Stedfeste på kartet hvor <i>Oppdrag</i> skal utføres	

Husk

10 januar er frist for:

- søknad om 31-midler (i ESS)
- innmelding av behov for SNO-ressurs via Naturoppdrag
- forvaltningsmyndigheten skal primært være økonomisk ansvarlig for tiltak, dersom ikke særlige forhold tilsier at SNO etter avtale bør være det, for eksempel for uttak av mink

